Hawdd ei Ddeall

Cyngor Iechyd Cymuned Gogledd Cymru

Adroddiad Therapi Iaith a Lleferydd

Cafodd y ddogfen hon ei hysgrifennu gan **Gyngor Iechyd Cymuned Gogledd Cymru.** Mae'n fersiwn hawdd ei ddeall o **'Adroddiad Therapi Iaith a Lleferydd Cyngor Iechyd Cymuned Gogledd Cymru'.**

Mai 2022

CYNGOR IECHYD CYMUNED
COMMUNITY HEALTH COUNCIL

Sut i ddefnyddio'r ddogfen hon

Dogfen hawdd ei deall yw hon. Ond efallai y bydd arnoch chi angen help o hyd i'w darllen. Gofynnwch i rywun rydych chi'n ei adnabod i'ch helpu.

Efallai y bydd geiriau mewn **ysgrifennu glas trwm** yn anodd i'w deall. Gallwch edrych beth mae'r holl eiriau mewn glas yn meddwl ar **dudalen 19**.

Pan fydd y ddogfen yn dweud **ni**, mae hyn yn meddwl **Cyngor Iechyd Cymuned Gogledd Cymru.** I gael mwy o wybodaeth cysylltwch â:

Gwefan: https://gogleddcymrucic.gig.cymru/

E-bost: Admin2@wales.nhs.uk

Ffôn: 01248 679 284 or 01978 356 178

Cafodd y ddogfen hon ei gwneud yn hawdd ei deall gan **Hawdd ei Ddeall Cymru** gan ddefnyddio **Photosymbols**. I ddweud wrthyn ni beth rydych chi'n feddwl am y fersiwn hawdd ei ddeall hwn, cliciwch yma.

Gwybodaeth hawdd ei deall

Mae **gwybodaeth hawdd ei deall** yn wybodaeth y gallwch chi ei deall a'i defnyddio. Er enghraifft, mae dogfennau Hawdd ei Ddeall yn **wybodaeth hawdd ei deall.**

Mae arnon i eisiau i chi fedru deall a defnyddio ein holl wybodaeth.

Os hoffech chi gael y ddogfen hon mewn ffordd wahanol, cysylltwch a ni.

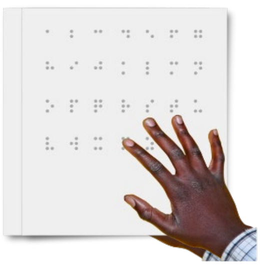

Er enghraifft, os oes arnoch chi ei hangen mewn braille.

Gallwch chi hefyd gael y ddogfen hon mewn Saesneg ar ein gwefan.

Cynnwys

Tudalen

Gwybodaeth hawdd ei deall 3

Cyflwyniad 5

Y pethau wnaethon ni 8

Fe siaradon ni â 9

Y pethau y daethon ni i wybod 11

- Gwasanaethau strôc 11
- Gwasanaethau Canser y Gwddf 12
- Gwasanaethau Plant 14
- Gwasanaethau Anabledd Dysgu 16
- Beth sy'n digwydd yn awr? 18

Geiriau Anodd 19

Cyflwyniad

Ni yw **Cyngor Iechyd Cymuned Gogledd Cymru**.

Mae **Cyngor Iechyd Cymuned Gogledd Cymru** yn gwneud yn siŵr bod y **GIG** yng Ngogledd Cymru yn gwneud gwaith da.

Rydyn ni'n gwneud yn siŵr bod pobl yn cael dweud eu barn yn eu gwasanaethau lleol.

Rydyn ni'n siarad â phobl tra byddan nhw'n cael gofal gan y **GIG**. Rydyn ni hefyd yn siarad â phobl mewn digwyddiadau cymunedol.

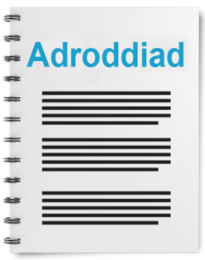

Mae'r ddogfen hon ynglŷn â'r pethau ddywedodd pobl wrthyn ni am wasanaethau **Therapi Iaith a Lleferydd** yng Ngogledd Cymru.

Mae **Therapi Iaith a Lleferydd** yn wasanaeth iechyd sy'n rhoi cefnogaeth â phroblemau'n ymwneud â chyfathrebu neu fwyta ac yfed.

Mae gwasanaethau **Therapi Iaith a Lleferydd** yn cael eu darparu gan weithwyr iechyd proffesiynol sy'n cael eu galw'n Therapyddion Iaith a Lleferydd.

Mae gwahanol wasanaethau Therapi Iaith a Lleferydd ar gyfer:

- Pobl sydd wedi cael **strôc**

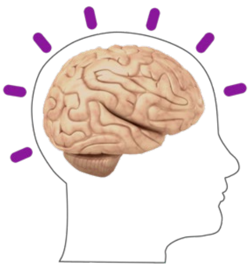

Mae **strôc** yn salwch sy'n digwydd pan fydd gwaed yn stopio llifo i ran o'ch ymennydd.
Gall **strôc** achosi problemau â symud a lleferydd.

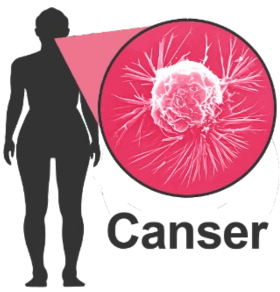

- Pobl sydd â chanser y gwddf

- Plant a phobl ifainc

- Pobl ag anableddau dysgu.

Mae Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr yn darparu gwasanaethau **Therapi Iaith a Lleferydd** ar gyfer pobl sy'n byw yng Ngogledd Cymru.

Roedd rhai pobl yn dweud wrthyn ni eu bod yn bryderus ynghylch gwasanaethau **Therapi Iaith a Lleferydd** yng Ngogledd Cymru.

Y pethau wnaethon ni

Fe ofynnon ni i bobl yng Ngogledd Cymru ddweud wrthyn ni am eu profiadau o wasanaethau **Therapi Iaith a Lleferydd**:

- Wyneb yn wyneb fel grwpiau mewn digwyddiadau

- Mewn digwyddiadau rhithwir

- Trwy ein he-bostio ni

- Mewn cyfarfodydd 1:1.

Fe siaradon ni â

- Phobl sydd wedi cael **Therapi Iaith a Lleferydd**

- Rhieni a gofalwyr

- Athrawon a gweithwyr proffesiynol ym maes addysg

- Therapyddion Iaith a Lleferydd **Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr**

- Rheolwyr **Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr**.

Fe ofynnon ni wrthyn nhw ddweud wrthyn ni:

- Beth aeth yn dda gyda gwasanaethau **Therapi Iaith a Lleferydd**.

- Beth oedd ddim wedi mynd yn dda gyda gwasanaethau **Therapi Iaith a Lleferydd**.

Dywedodd pobl wrthyn ni hefyd sut yr oedd COVID-19 wedi effeithio ar wasanaethau **Therapi Iaith a Lleferydd**.

Y pethau y daethon ni i wybod

Gwasanaethau strôc

Dywedodd un person a gafodd **strôc** wrthyn ni eu bod yn meddwl:

- bod **Therapi Iaith a Lleferydd** yn Ysbyty Dolgellau yn gweithio'n dda iawn

- bod defnyddio galwadau fideo ar gyfer sesiynau therapi iaith a lleferydd yn gweithio'n dda

- bod galwadau fideo yn gweithio'n well yn ystod y pandemig oherwydd nad ydych chi'n gorfod gwisgo mygydau

- bod sesiynau **Therapi Iaith a Lleferydd** yn **canolbwyntio ar yr unigolyn**. Mae **canolbwyntio ar yr unigolyn** yn meddwl rhoi'r unigolyn yng nghanol y cynllunio ar gyfer ei fywyd.

Gwasanaethau Canser y Gwddf

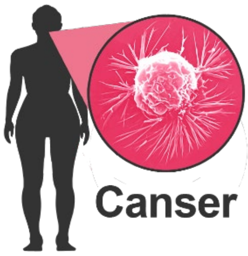

Weithiau mae ar bobl sydd â Chanser y Gwddf angen llawdriniaeth.

Mae'r llawdriniaeth yn newid y ffordd maen nhw'n siarad ac yn anadlu.

Efallai y bydd arnyn nhw angen cefnogaeth i:

- fwyta ac yfed yn ddiogel

- defnyddio darn arbennig o offer i siarad yn glir. Mae hyn yn cael ei alw'n Electrolaryncs (**EL**).

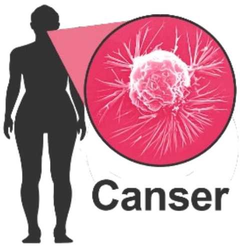

Dywedodd un person sydd wedi cael canser y gwddf wrthyn ni:

- bod **Therapi Iaith a Lleferydd** wedi ei gefnogi'n dda cyn ac ar ôl ei lawdriniaeth

- y buasai wedi hoffi cael mwy o amser 1:1 a'i Therapydd Iaith a Lleferydd

- y buasai wedi hoffi cael rhoi cynnig ar wahanol therapïau i'w helpu â'i **EL**

- ei fod yn meddwl mai dysgu gan bobl eraill sy'n defnyddio **EL** yw'r gorau

- bod bod yn rhan o grŵp cefnogi wir yn helpu ei leferydd. Gallwch weld mwy am y grŵp cefnogi hwn yn: https://glanclwydlary.weebly.com

Gwasanaethau Plant

Roedd ar lawer o rieni eisiau dweud wrthyn ni am eu profiadau o wasanaethau **Therapi Iaith a Lleferydd** Plant.

Dywedson nhw wrthyn ni:

- Yn ystod y cyfnod clo, cafodd cyfathrebu plant ei effeithio arno oherwydd:

- nad oedd gan lawer o blant fynediad at sesiynau **Therapi Iaith a Lleferydd**

- nid oedd sesiynau fideo yn cael eu cynnig i lawer o blant

- roedd plant yn unig yn gymdeithasol.

Dywedodd rhieni wrthyn ni hefyd:

- eu bod wedi gorfod ymladd i gael **Therapi Iaith a Lleferydd** ar gyfer eu plant

- na chafodd rhai plant **Therapi Iaith a Lleferydd** hyd yn oed pan ddaeth y cyfnod clo i ben

- nad oes digon o Therapyddion Iaith a Lleferydd yng Ngogledd Cymru

- nad oes digon o Therapyddion Iaith a Lleferydd Cymraeg

- bod ar y GIG a'r awdurdod addysg lleol angen gweithio gyda'i gilydd i gefnogi plant sydd ag angen **Therapi Iaith a Lleferydd**

- y dylai plant sydd â'r anghenion mwyaf anodd gael gwell cefnogaeth

- bod gwefan **Therapi Iaith a Lleferydd** yn anodd ei ddefnyddio.

Gallwch ddarllen rhai enghreifftiau o brofiadau plant o **Therapi Iaith a Lleferydd** yn:

https://northwaleschc.nhs.wales/files/salt-engagement-nwchc-final-report-eng-pdf/

Gwasanaethau Anabledd Dysgu

Mae ar lawer o bobl ag anabledd dysgu angen cefnogaeth â'u cyfathrebu.

Gall fod yn anodd cefnogi pobl sy'n cael anawsterau wrth gyfathrebu.

Dywedodd un person o Dîm Oedolion ag Anabledd Dysgu wrthyn ni:

bod angen mwy o Therapyddion Iaith a Lleferydd i:

- roi gwybodaeth a chyngor ar gyfer cynlluniau cefnogaeth ar gyfer ymddygiad

- cefnogi penderfyniadau am nawdd ar gyfer gofal iechyd

- rhannu gwybodaeth am gyfathrebu ar gyfer pobl ifainc sy'n tyfu i fyny ac yn gadael ysgol

- bod galwadau fideo wedi gweithio’n dda ar gyfer y rhan fwyaf o bobl yn ystod y pandemig

- mae ar Therapyddion Iaith a Lleferydd angen mwy o hyfforddiant i ddefnyddio technoleg i roi cefnogaeth ar gyfer cyfathrebu.

Beth sy’n digwydd yn awr?

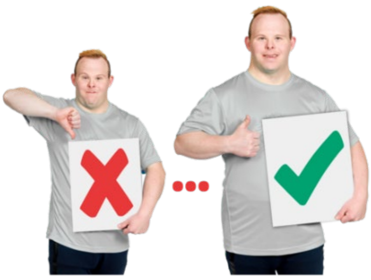

Bydd **Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr** yn defnyddio’r wybodaeth yn yr adroddiad hwn i wella gwasanaethau **Therapi Iaith a Lleferydd** ar gyfer pobl yng Ngogledd Cymru.

Geiriau Anodd

Gwybodaeth hawdd ei deall

Mae gwybodaeth hawdd ei deall yn wybodaeth y gallwch chi ei deall a'i defnyddio. Er enghraifft, mae dogfennau Hawdd ei Ddeall yn wybodaeth hawdd ei deall.

Strôc

Mae strôc yn salwch sy'n digwydd pan fydd gwaed yn stopio llifo i ran o'ch ymennydd. Gall strôc achosi problemau â symud a lleferydd.

Therapi Iaith a Lleferydd

Mae Therapi Iaith a Lleferydd yn wasanaeth iechyd sy'n rhoi cefnogaeth â phroblemau'n ymwneud â chyfathrebu neu fwyta ac yfed.